

HOTĂRÂREA nr.1-111/2024
cu privire la evaluarea eligibilității candidaților înscriși în concursurile inițiate prin hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-12/2024 din 11.01.2024, și alte aspecte procedurale aferente acestor concursuri

18 aprilie 2024

municipiul Chișinău

Examinând subiectul cu privire la eligibilitatea candidaților înscriși în concursurile inițiate prin hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-12/2024 din 11.01.2024, audiind informația prezentată de către domnul Eduard Panea, Consiliul Superior al Procurorilor –

C O N S T A T Ă :

În contextul exercitării competențelor aferente chestiunilor de selecție și carieră, prin Hotărârea nr.1-12/2023 din 11.01.2024, Consiliul Superior al Procurorilor a anunțat concursuri între candidații la funcția de procuror, cu 5 ani vechime de muncă¹, înscriși la data de 11.01.2024 în Registrul candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante, *Lista candidaților la funcțiile vacante de procuror*, Secțiune a II-a, pentru următoarele funcții vacante de procuror în procuraturile teritoriale:

- procuror în Procuratura mun. Chișinău (1 funcție);
- procuror în Procuratura raionului Briceni (1 funcție);
- procuror în Procuratura raionului Drochia (1 funcție);
- procuror în Procuratura raionului Ialoveni (1 funcție);
- procuror în Procuratura raionului Orhei (1 funcție);

Termenul limită pentru depunerea cererilor de aplicare la concursurile anunțate a fost stabilit pentru data de 12.02.2024, inclusiv, perioadă considerată suficientă pentru înaintarea cererilor de intenție.

În ședința din 15.02.2024 Consiliului Superior al Procurorilor² a constatat întrunirea condițiilor de admisibilitate ale dosarelor depuse de către următorii candidați la funcția de procuror în temeiul vechimii în muncă de 5 ani: Mitrofan Serghei; Șeremet Vasile; Codreanu Teodor; Tașlic Nestor-Artur; Rotaru Tatiana; Dobrovolschi Olesea; Ilușca Serghei; Țurcan Valerii; Camenșcic Rodica; Cojocar Ion; Radu Ștefan; Eșan Alexei; Vreimea Victor; Palamarciuc Ina; Taban Natalia; Barbăscumpă Vadim.

De asemenea, în cadrul ședinței s-a menționat că 13 candidați din numărul celor înregistrați au fost supuși procedurii de evaluare de către Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor în cadrul concursurilor anterior anunțate, aceștia fiind înscriși în Registrul în ordinea descrescătoare a punctajului acumulat.

Totodată, 3 candidați (Mitrofan Serghei, Tașlic Nestor și Tatiana Rotaru) au fost înscriși în Registrul în baza notei obținute la examenul de calificare în cadrul Institutului Național al Justiției, nefiind anterior supuși procedurii de selecție.

În continuare, având în vedere încetarea de drept, la data de 04.08.2023, a activității Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor, pentru respectarea principiilor echității și competitivității în procesul de selecție a candidaților înscriși în

¹ art. 20 alin.(3) din Legea 3/2016 cu privire la Procuratură

² Hotărârea nr.1-60/2024 din 15.02.2024

concurș, s-au consemnat prevederile art.VI alin.(15) din *Legea nr.200/2023 pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor)*, potrivit cărora, până la numirea în funcție a 2/3 din membrii noului Colegiu pentru selecția și evaluarea procurorilor, selecția candidaților la funcția de procuror constituie prerogativă a Consiliului Superior al Procurorilor.

În considerarea cadrului normativ primar citat, prin care s-a reconfigurat *inter alia* mecanismul de evaluare și selecție, Consiliul Superior al Procurorilor, prin Hotărârea nr.1-16/2024 (din data de 19.01.2024), a aprobat Regulamentul cu privire la procedura de selecție a procurorilor, procedura de evaluare a performanțelor procurorilor și funcționare a Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor, al cărui scop constă în stabilirea noilor reguli de desfășurare a procedurilor de selecție și de evaluare a procurorilor, precum și a modului de organizare și funcționare a Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor.

Conform normelor coroborate ale Capitolului VII din Regulamentul antereferit, procedura de selecție a candidaților/procurorilor reprezintă totalitatea activităților de apreciere, realizate în cadrul unui concurs de către Colegiu și, respectiv, de către Consiliu, în scopul asigurării unui proces de selecție obiectiv, imparțial și transparent, care să garanteze alegerea celor mai buni candidați pentru funcția anunțată în concurs.

Astfel, ținând cont de remanierele textelor normative, Consiliul deduce concluzia judicioasă că toți candidații care au aplicat la concursurile inițiate prin Hotărârea nr.1-12/2024 din 11.01.2024 vor fi supuși noii proceduri de evaluare și selecție, care presupune un mecanism de apreciere resetat, conceput pentru a asigura o analiză obiectivă și echidistantă a candidaților la funcția de procuror, fiind revizuite criteriile și procedurile de selecție a candidaților, prin sporirea clarității și preciziei criteriilor de selecție și a celor de evaluare.

În anticiparea exercițiului de selecție în cadrul concursului anunțat prin Hotărârea nr.1-12/2024 din 11.01.2024, la data de 12.03.2024 Aparatul Consiliului a generalizat într-un proces-verbal informația aferentă opțiunilor exprimate de către candidați pentru funcțiile vacante anunțate la concurs, care va fi prezentat Consiliului pentru a decide în cadrul procedurii propriu-zise.

Adițional, au fost actualizate informațiile la dosarele de concurs ale candidaților, aferent integrității profesionale și gradului de îndeplinire de către aceștia a cerințelor de încadrare și de respectare a restricțiilor stabilite de lege, fiind acumulate avizele corespunzătoare de la Autoritatea Națională de Integritate și Centrul Național Anticorupție.

În ședința din 18 aprilie 2024, Consiliul Superior al Procurorilor și-a propus evaluarea eligibilității candidaților cu 5 ani vechime în muncă, prevăzuți în art. 20 alin.(3) din Legea 3/2016 cu privire la Procuratură, înscriși în concursurile inițiate prin hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-12/2024 din 11.01.2024, în raport cu noile reglementări³, operate la legea menționată.

Aferent subiectului examinat, Consiliul constată că la data de 13.02.2024 au intrat în vigoare prevederile Legii nr.2/2024, prin care au fost operate modificări la Legea nr.152/2006 privind Institutul Național al Justiției și la Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, fiind instituite noi condiții și obligații de accesare în funcția de procuror, inclusiv cerința de a avea nota medie la examenul de capacitate, susținut în fața Comisiei pentru examenele de absolvire mai mare de 8.

³ Legea nr.2/2024 pentru modificarea unor acte normative

Potrivit redacției noi a art. 20 alin.(1) din Legea nr.3/2016, poate candida la funcția de procuror persoana care întrunește cumulativ condițiile specificate, inclusiv și cea introdusă prin lit.e¹) – care „are media generală de absolvire a Institutului Național al Justiției sau nota medie la examenul susținut în fața Comisiei pentru examenele de absolvire mai mare de 8”.

Pe dimensiunea acestor referințe de drept, Consiliul constată că aplicarea de către destinatari a cadrului legal astfel adoptat generează deficiențe de implementare a acestuia, din raționamentele logico-juridice expuse *infra*.

În temeiul prevederilor art.22 alin.(1) din Legea nr.3/2016, candidații la funcțiile de procuror care întrunesc condițiile prevăzute la art.20 din legea menționată sunt înscrși în Registru, [...] indiferent de existența unor posturi vacante la momentul înscrierii.

Deci, aferent noilor reglementări, Consiliul constată a fi incertă situația juridică a persoanelor care sunt deja înscrși în Registru și care au nota medie la examenul susținut în fața Comisiei pentru examenele de absolvire mai mică decât 8, or, până la intrarea în vigoare a noilor reglementări (*n.a. - la 13.02.2024*), o asemenea condiție de accedere în funcția de procuror și, respectiv, de înscriere în Registru, nu era prescrisă.

Respectiv, la data de 13.02.2024, în Registru erau, deja, înscrși 25 de candidați la funcția de procuror cu 5 ani vechime în muncă, care au obținut nota medie la examenul de capacitate mai joasă de 8 (opt).

Mai mult, 7 candidați din cei menționați (cu nota mai joasă de opt și înscrși în Registru) au depus cereri de participare în concursurile de numire pe post, demarate prin Hotărârea nr.1-12/2024 din 11.01.2024.

Prin urmare, Consiliul Superior al Procurorilor notează că realitățile juridice în vigoare pot afecta principiul neretroactivității legii și securității raporturilor juridice, prin prejudicierea drepturilor dobândite de unii candidați.

În lumina celor reflectate, din poziția de autoritate publică, Consiliul consideră absolut necesară clarificarea, din perspectivă procedurală, a modalității de acționare în raport cu situațiile factice descrise, în contextul modificării mecanismului de accedere în funcția de procuror.

Se reține că, în proiectul inițial al legii de modificare erau prevăzute interdicțiile și limitările ce urmau a fi aplicate față de persoanele care au susținut examenul în fața Comisiei pentru examenele de absolvire până la intrarea în vigoare a modificărilor, însă, în redacția publicată astfel de reglementări nu s-au regăsit, motiv din care competența de aplicare a prevederilor finale au revenit autorității publice, în speță - Consiliului Superior al Procurorilor.

Astfel, în situația creată, Consiliul își asumă dreptul de a se expune și de a decide modalitatea de aplicare a normei în vigoare din 13.02.2024, reieșind din două perspective: aplicarea acesteia retroactiv în coraport cu persoanele cu nota la examen mai mică de 8 sau utilizarea noilor prevederi doar pentru viitor.

Analizând, prin coroborare, cadrul normativ național aferent speței, Consiliul Superior al Procurorilor a reținut următoarele considerente care se circumscriu procedurii de selecție a candidaților la funcția de procuror în contextul reconfigurării acestui mecanism.

Ab inițio, Consiliul reține cu titlu general că Legea, ca act normativ, are misiunea de a reglementa anumite relații sociale, a determina conduita și comportamentul subiecților de drept și al tuturor celor chemați să o respecte atâta timp

cât ea este în vigoare. Din momentul intrării în vigoare legea guvernează raporturile sociale ce fac obiectul ei de reglementare și acționează numai în prezent și viitor.

În continuare, pentru acuratețea deciziei ce urmează a fi luată, Consiliul Superior al Procurorilor va face referire la prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, care stabilește, *inter alia*, reguli privind intrarea în vigoare a actului normativ, procedeele tehnice aplicabile actelor normative, precum și reguli privind interpretarea, monitorizarea implementării prevederilor acestuia.

Astfel, pentru speța examinată sunt incidente–prevederile art.77 alin.alin.(3) și (4) din Legea nr.100/2017, care stipulează că actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. Au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde. Totodată, conform alin.(5) actele normative pot ultraactiva, în mod excepțional, dacă acest lucru este prevăzut expres de noul act normativ.

Este de notorietate că analiza efectelor legii în timp a constituit obiect de examinare a instanței de jurisdicție constituțională, fiind transpusă în mai multe hotărâri/decizii.

În această ordine de idei se înscriu dispozițiile de la paragraful 106 din Decizia Curții Constituționale nr.3 din 01.11.2012, potrivit căruia soluționarea conflictului legilor în timp face necesară diferențierea dreptului subiectiv, constituit sub imperiul legii anterioare, de cel născut potrivit legii posterioare; această din urmă lege nu poate, fără a avea caracter retroactiv, să aducă atingere modalității în care legea anterioară a constituit dreptul respectiv, modalitate guvernată de principiul tempus regitactum.

În continuare, în §107, Curtea statuează că, ori de câte ori o lege nouă modifică starea legală anterioară cu privire la anumite raporturi, toate efectele susceptibile a se produce din raportul anterior, dacă s-au realizat înainte de intrarea în vigoare a legii noi, nu mai pot fi modificate ca urmare a adoptării noii reglementări, care trebuie să respecte suveranitatea legii anterioare. Legea nouă însă este aplicabilă tuturor situațiilor ce se vor constitui, se vor modifica sau se vor stinge după intrarea ei în vigoare, precum și tuturor efectelor produse de situațiile juridice formate după abrogarea legii vechi.

Subsecvent, potrivit §108 și §109 din aceeași decizie, în ipoteza, în care legiuitorul ar dori în mod justificat să înlăture sau să anuleze unele situații nedrepte, nu poate realiza acest lucru prin intermediul unei legi cu caracter retroactiv, ci trebuie să caute mijloace adecvate, care să nu vină în contradicție cu principiul constituțional al neretroactivității legii.

Astfel, nu este echitabil, nu este just și nu este legal ca o lege să-și extindă efectele asupra unor stări de fapt și raporturi consumate sau începute înaintea intrării în vigoare.

Potrivit §26 din Decizia Curții Constituționale nr.7 din 26.01.2023, Referitor la ingerințele legislative în procedurile pendinte prin intermediul legilor noi aplicate în mod retroactiv de către un tribunal, Curtea Europeană a subliniat că articolul 6 se opune ingerinței legislatorului în administrarea justiției pentru a influența rezultatul unei proceduri pendinte în care autoritățile publice sunt părți, cu excepția unor „motive imperioase de interes general”. De asemenea, pentru ca o asemenea aplicare a legii să fie considerată compatibilă cu Convenția, hotărârile judecătorești trebuie să prezinte motive suficiente (Dimopoulos v. Turcia, 2 aprilie 2019, §§ 32, 39). Din aceste

motive, Curtea subliniază importanța interpretării și aplicării legilor de o manieră care asigură respectarea dreptului la un proces echitabil.

Cu alte cuvinte, se notează că atunci când o lege nouă modifică starea legală anterioară cu privire la anumite raporturi, toate efectele susceptibile a se produce din raportul anterior, dacă s-au realizat înainte de intrarea în vigoare a legii noi, nu mai pot fi modificate ca urmare a adoptării noii reglementări, care trebuie să respecte suveranitatea legii anterioare.

În teoria conflictelor în timp a legilor/reglementărilor se face distincția dintre un drept reglementat prin lege și un drept câștigat. Un drept legal reglementat devine unul câștigat/dobândit doar după exercitarea acestuia și îndeplinirea condițiilor pentru consumarea efectelor juridice prevăzute de acest drept.

În contextul în care cererile candidaților de înscriere în Registru sunt acte administrative individuale favorabile, legale și definitive, sunt incidente prevederile art.139 alin. alin.(3) și (4) Cod administrativ, potrivit cărora actul administrativ individual rămâne valabil atâta timp cât nu este retras, revocat sau anulat și este obligatoriu pentru autoritatea publică emitentă, alte autorități publice, destinatarii acestora și persoanele terțe.

Respectiv, prin actele administrative favorabile, emise de către Institutul Național al Justiției candidaților la funcția de procuror, acestora li s-au oferit avantaje/drepturi juridice, care nu pot fi desființate prin legea ce produce efecte pentru viitor. Atât actul administrativ individual, cât și avantajul juridic (dreptul) sunt instituții ale dreptului material.

Conform art.30 alin.(1) din Codul Administrativ (Securitatea raporturilor juridice), autoritățile publice nu pot întreprinde măsuri cu efect retroactiv, cu excepția cazurilor prevăzute de lege, iar conform art.30 alin.(2) - nu pot întreprinde măsuri care să afecteze situațiile juridice definitive sau drepturile dobândite.

În context, nu poate fi dispusă limitarea exercitării drepturilor și a libertăților persoanelor decât în cazurile și în condițiile expres stabilite de lege și totodată cu respectarea principiului proporționalității – ca principiu al procedurii administrative (art.29 Cod Administrativ).

În aceeași ordine de idei se subscriu și prevederile art.21 din Codul Administrativ, care reglementează principiul comun, cel al legalității, potrivit căruia autoritățile publice trebuie să acționeze în conformitate cu legea la exercitarea atribuțiilor.

Astfel, în ședința din 18.04.2024, generalizând argumentele juridice expuse, aferente noilor condiții de accedere în funcția de procuror, Consiliul a apreciat că toți candidații care, până la intrarea în vigoare a Legii nr.2/2024 din 01.02.2024, au fost înscriși în Registrul candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante, *Lista candidaților la funcțiile vacante de procuror, Secțiunea a II-a*, pot fi considerați eligibili în cadrul concursurilor anunțate prin Hotărârea nr.1-12/2024 din 11.01.2024 și promovați în etapa de selecție.

La adoptarea acestei decizii, Consiliul Superior al Procurorilor a analizat și a luat în considerare cumulul circumstanțelor de drept și cele faptice și și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Cu titlu de adnotare aferent dreptului discreționar, se relevă că legislatorul a lăsat subiecților de drept o anumită libertate în conduita lor, totuși, decizia luată în mod discreționar, trebuie să fie una optimă, să corespundă finalității actului normativ, sensului legislației în vigoare, principiilor generale ale dreptului intern și internațional,

drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, deci, să corespundă scopului urmărit, care alcătuiește esența „dreptului discreționar”, a cărui realizare se efectuează cu respectarea principiilor legalității, oportunității, echității.

Consiliul Superior al Procurorilor, în calitate de organ independent cu statut de persoană juridică, format în vederea participării la procesul de constituire, funcționare și asigurare a autoadministrării sistemului Procuraturii, dispune de dreptul discreționar la emiterea hotărârilor pe marginea subiectului examinat, în măsura în care deciziile sale nu afectează de o manieră nejustificată drepturile fundamentale ale persoanelor vizate în spețele de referință.

Mai mult ca atât, conform art.16 alin.(1) din Codul administrativ, scopul acordării discreției autorității publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii, atunci când aplică o dispoziție legală. Iar în acest fel, administrația poate lua decizii individuale în cadrul unui proces legal, făcând astfel posibilă realizarea unui echilibru între obiectivul legal abstract și circumstanțele reale.

Aceeași ordine de analiză se deduce și din raționamentele Curții Supreme de Justiție, care a consemnat că „autoritatea publică posedă o marjă discreționară în măsura în care nu afectează de o manieră nejustificată drepturile fundamentale ale persoanei”, precum și că oportunitatea actului administrativ se circumscrie competențelor emitentului (*a se vedea Decizia Curții Supreme de Justiție din 16.02.2022, dosarul nr.3ra-1128/2021*).

Generalizând asupra situației de drept expuse, Consiliul a decis stabilirea unui calendar al ședințelor pentru efectuarea procedurii de selecție a candidaților înscriși în concursurile inițiate prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-12/2024 din 11.01.2024, care va fi realizată în conformitate cu indicatorii și criteriile prescrise de pct.pct.62-94 din Regulamentul cu privire la procedura de selecție a procurorilor, procedura de evaluare a performanțelor procurorilor și funcționarea Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor⁴, și Fișa de apreciere a candidatului la funcția de procuror (*Anexa nr.1 la Regulamentul menționat*).

Prin urmare, în temeiul constatărilor descrise și în baza prevederilor art.19 alin.(1); art.20 alin.(1) lit.e¹); art.21; art. 22 alin.(1)-(3); art.24 alin.(1); art.70; art.77 din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură; pct.8.1, pct.pct.8,4-8,6, pct.8,8² din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, aprobat prin Hotărârea nr.12-225/16 din 14.09.2016; pct.pct.62-94 din Regulamentul cu privire la procedura de selecție a procurorilor, procedura de evaluare a performanțelor procurorilor și funcționarea Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor Consiliul Superior al Procurorilor –

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. A constata întrunite condițiile de eligibilitate pentru a candida la funcția de procuror, de către candidații înscriși în concursurile anunțate prin Hotărârea nr.1-12/2024 din 11.01.2024, cu 5 ani vechime în muncă - Mitrofan Serghei; Șeremet Vasile; Codreanu Teodor; Tașlic Nestor-Artur; Rotaru Tatiana; Dobrovolschi Olesea; Ilușca Serghei; Țurcan Valerii; Camenșcic Rodica; Cojocaru Ion; Radu Ștefan; Eșan Alexei; Vreimea Victor; Palamarciuc Ina; Taban Natalia; Barbăscumpă Vadim.

⁴aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-16/2024 din 19.01.2024

2. A stabili calendarul ședințelor Consiliului Superior al Procurorilor pentru efectuarea procedurii de selecție a candidaților la funcția de procuror în cadrul concursurilor anunțate prin Hotărârea nr.1-12/2024 din 11.01.2024, după cum urmează:

– **în data de 15.05.2024, ora 12⁰⁰**, ora 12⁰⁰, vor fi evaluați candidații: Mitrofan Serghei; Șeremet Vasile; Codreanu Teodor; Tașlic Nestor-Artur; Rotaru Tatiana; Dobrovolschi Olesea; Ilușca Serghei; Țurcan Valerii;

– **în data de 16.05.2024, ora 09⁰⁰**, vor fi evaluați candidații: Camenșciac Rodica; Cojocaru Ion; Radu Ștefan; Eșan Alexei; Vremea Victor; Palamarcu Ina; Taban Natalia; Barbăscumpă Vadim.

3. A dispune Aparatului Consiliului Superior al Procurorilor publicarea informației cu privire la calendarul procedurii de selecție pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, www.csp.md, directoriul *Concursuri pentru funcția de procuror*.

4. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, www.csp.md, directoriul *Hotărâri*.

5. Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor poate fi contestată la Curtea Supremă de Justiție de orice persoană vătămată într-un drept al său într-un termen de 10 zile lucrătoare de la data la care hotărârea vizată i-a fost comunicată.

**Președintele Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Dumitru OBADĂ